

name kamen, se sedaj skriva med mnogobrojne „Trž. tovariše“. — To je res „korajžno“! Vaša kritika ni bila poštna. Glede nemških „ocvirke“ bi bili napadli lahko pred menoj že na stotine dopisnikov, ne da bi vam bilo čakati šele name! No, morda pa velja pri vas: „Si duo faciat idem, non est idem.“ To bi bilo pa pristransko. V 1. številki letošnjega „Popotnika“ nahajamo več nemških citatov. Sploh pa čitajte „Ljublj. Zvon“, „Slovana“ in druge liste in našli bode, da se citati omenjajo v originalu. — Vaše trditve slone torej na krivi podlagi in jih ne sprejemam za pravične in resnične. — Da se je vrnil tožilnik v negativnem stavku namesto pravičnega genetiva „zakaj pa to ne uvažuje“ (namesto „tega“), je malenkost, zakaj jaz ne odpisujem svojih konceptov, ampak pošiljam kar take v tisk — in glede tega se tu in tam malenkostne napake prezrejo.

Povedal bi vam še marsikaj glede nemščine, a škoda časa. — Omenim samo to, da Avstrijani potrebujemo zaradi naše geografske lege in zaradi naših mnogojezičnih narodov, ki v nas živijo, znanje jezikov in med temi ima prvenstvo nemščina. — Seveda vi — „Trž. tovariši“ — menda ne marate te tujke — nemščine, a vedite, da je za nemški pesnik Goethe pisal, da kdor ne zna tujih jezikov, tudi svojega ne zna. („Wer fremde Sprachen nicht kennt, weiß nichts von seiner eigenen.“)

Naj to zadostuje. — Odgovoril sem pa le zaradi tega, ker je dopisnik strahopetno zbežal in se skrival med „Trž. tovariše“. — Ako je dopisnik kolegialen, je imel mi pisati zasebno (privatno) pismo in me opozoriti na ne ljube mu nemške „ocvirke“ in jaz bi se bil odzval v zasebnem pismu. Napadati svoje tovariše v — političnih listih („Edinosti“) je nekollegialno in grdo!

Vbodoče se pa res ne oglasim več, ako dopisnik ne pride z imenom na dan. — Sploh je pa že odveč lasati se za take lapalije. Kdor ni gluhi in slepi, ve, kje je resnica. —

„Tul'te, mijavkajte, lajajte!
mene z moj'ga pota ne spravite!“

Prešeren.

Dixi. A. Leban.

Tov. pl. Kleinmayr piše:

Kaka naj navajamo!

(Nasvet g. nadučitelja A. Lebanu.)

Sicer je povsem moja stvar, kdaj in kje se podpisem, ali Vaš vprvič navadno tiskani, pozneje pa mastno tiskani poziv me je slednjič v resnici ganil. Evo me tedaj po Vaši želji s polnim podpisom; zdaj pa me ogledujte od vseh strani, če sem Vam namreč res tako povšeč.

Prva dva članka („Ed.“ 1. in 27. januarja t. l.) sem namreč spisal jaz, ali le, da ugodim želji velike večine svojih tovarišev. Članka sta bila tedaj inspirirana, ne povsem moja, zato pod njiju ni spadal edinole moj podpis. Sicer pa, da bi se podpisoval pod vsako malenkost, to mi ne pade na um.

Meni je bilo za pravično stvar, Vam za ime. Bogved čemu? Grmeti ste pač hoteli nad „predrznim“ člankarjem, ali bliski in strele bodo takrat padali le iz mojih oblakov; prepričani bodite že sedaj.

Dvakrat ste mi čisto po nepotrebnem tiščali možgane pod nos. Pri tem ste pa pozabili na svojo dvakrat objavljeno obljubo, da ne boste odgovarjali na članke brez podpisa ter ste v „Edin.“ 31. m. m. res „odgovarjali“. Hm!

Ne bom se z Vami prekal, je li olikan Slovenec res mora znati nemški jezik. Tržaški tovariši so Vam v tej sporni točki popolnoma zadoštno povedali svoje mnenje. („Ed.“ 27. m. m.) Dostaviti nimam iz svojega niti besede k temu. Izpodbiti pa Vam hočem korenito Vaša nadaljnja izvajanja, v „Ed.“ 31. m. m., v kolikor namreč zanima javnost. Diakocipstvo in obrpstrkanje z 31 letnim nadučiteljevanjem in goriško-gradiščanskim starostovanjem i. t. d. prepuščam Vam. Vse to namreč ne spada k stvari, kjer ima v prvi vrsti odločati okus in pravičnost, pa ne avtoriteta in slepo čaščenje zastarelih tradicij.

V drugo pribijem, da se v svojem zgovoru v „Ed.“ 31. m. m. kaj milo izrazujete, češ, „tuintam sem rabil različne nemške citate ad verbum“. Bogatih stopetdeset vrst nemškega besedila v slov. pisanem članku je za vas „tuintam“ Hvala!

Ne zgražajte se nad besedo „ocvirke“, lepo prosim! Je li to res „citat“, če kdo v časniški koloni enostavno prepíše vsebino nemške knjige v nemškem jeziku? Morda bo po Vašem: po mojem pa je „ocvirke“, in še najmastnejši eden.

„Nemškutarstva“ v političnem pomenu besede Vam nihče ni očitil. Nikari! V življenju našega naroda ste, to sam dobro vem, mož na svojem mestu. Ali, roko na srce, malce preveč zaljubljeni ste v to preklicano nemščino. To ste z obilnimi „ocvirki“ prečesto dokazali. To Vaše nagnjenje so tržaški tovariši v šali krstili z „Lebanizem“. Te novokovanke sem se upravičeno poprijel, ko sem govoril v njihovem imenu. S tem pač ne kratim ne Vaših zaslug, ne zaslug pokojnih in živečih Lebanov. Kdo Vam je pač to mnenje natvezil?

K stvari! Sklicujete se na druge, ki greše v istem smislu, dasi ne v isti meri kakor Vi. Slabo sklicevanje; lončene noge imal! Četainoni posmema Vaš način, ali Vi v dvojni meri „jegov, slabo dovolj“. Popotnikovi“ so trudniki bi tudi lahko prevajali svoje nemške ocvirke (tudi Goethejeve — ne „Goetheje“!) v slovenski j. zik. Pridobili bi člankarji in ocvirki. Vi ste seveda drugega mnenja. Po Vašem naj bi nemškemu (izvirnemu) ocvirku sledil v oklepkih in le po urednikovi milosti ponižni slovenski prevod. Vi ste tedaj zagovornik „Achtung auf den Zug!“ — Pozor na vlak! Teorije. Kaj je v resnici naš lep jezik še vedno tako barbaričen? Mati Slovenija zahteva vendar za svoje sinove slovensko vseučilišče! Kako se strinja to z Vašimi nazori, res ne vem.

Svoje stališče podpirate z običajem, ki je v navadi v „Zvonu“, „Slovanu“ in drugih „znanstvenih listih“. Držimo se poslednjih, ker prva dva sta pač le pretežno leposlovna lista. Poglejva tedaj v pravkar minuli letnik (1910.) „Naših Zapiskov“, kako li tam rokomalhaljo z raznimi ocvirki iz tujih logov! Povsem drugače negoli trdite Vi!

„Naše Zapiske“ sem izbral vprvič zato, ker so bili do letos edina naša strogo znanstvena revija, vdrugič ker so glasilo mednarodne jugoslovanske soc. dem. intelligenc. Pri njih je naroden šovinizem popolnoma izključen!

Kratek, a temeljit pregled lanskega (1910.) letnika kaže to-le:

Zv. I. in II. str. 20: Abditus navaja dobesedno velikana Tolstega edinole v slovenskem jeziku. Dr. Drag. Lončar prevaja v članku „Iz politične korespondence dr. J. Bleiweisa“ razna nemška pisma v slovenski jezik, ne da bi pridodal nemškega izvirnika. Vi bi ga seveda s slastjo prepisali in prepustili prevod uredniku. Ali ne?

Zv. III.: Dr. Dermota navaja dobesedno Lassalla edinole v slovenskem jeziku (str. 66.). Na str. 67. in 68. zasledujem prej slovenski prevod Lassallovih besed, potem šele, in to v oklepkih, nemški izvirnik. Na naslednji strani pa so zopet citati iz Lassallovih del povsem v slovenskem jeziku.

Zv. IV.: Vlad. Knaflič navaja besede papeža Innocenta edinole v slovenskem jeziku (str. 98.) Na prihodnji strani pa Marksa zopet edinole v slovenskem jeziku. V tem zvezku navaja na str. 118. dr. Fr. Kidrič dolg citat v slovenskem jeziku, pod črto in v mikroskopičnih črkah sledi latinski izvirnik.

Zv. V.: Dr. J. Ferfolja navaja Masaryka, Havlička in Dostojevskega dobesedno edinole v slovenskem jeziku. (Str. 136. do 139.)

Zv. VI.: F. K. navaja v članku „Literarna lastnina“ res več ocvirkov v nemškem jeziku. Ali to stori le, da s primerjavo tozadevnih slov. citatov nekega slov. „pisatelja“ slednjemu dokaže neoriginalnost. To velja! Tu ni oporekati, kakor bi n. pr. tudi Vam ne oporekal, če bi v kakšni satirični črtici porabili par tujezdih izrazov, da s tem bičate smešnost mešanice v govoru, kakor so to storili tudi že drugi slovanski pisatelji.

Zv. IX. in X.: Dr. Slane navaja vse polno dolgih citatov, a vsi so prevedeni edinole v slovenski jezik. Semtertja bolj poredko zasledujem v oklepkih posamezen nemški izraz, ki je izkaj postavljen, da se člankar izogne morebitni dvomosti. (Članek: „Nekaj o sociologiji“.)

Zv. XII.: Ivan F. navaja v članku „Problem spolne ljubezni“ Tolstega, Federna in Carpenterja edinole v slovenskem jeziku (str. 358. do 362.).

Zv. I. letnika 1911.: Dr. H. Tuma navaja dobesedno Marksa (str. 18.) edinole v slovenskem jeziku.

Vam je dovolj? Kaj ne, da znamo tudi mi brati? Ta šopek si povijte v ovenelo listje svojih nemških ocvirkov ter si ga vtaknite v gumbnico na velike praznike.

Dokaz sem doprinesel, kako tankovestno čuvajo nad našo slovensko govornico celo mednarodni rojaki. In zakaj bi rodoljubi ne?

Tuintam zasledujem tudi v „N. Zapiskih“ par izključno eksotičnih ocvirkov, ali to jako redko. Če pa besede velikanaov kakor Tolstega, Dostojevskega, Masaryka, Havlička, Lassalla, Marksa in drugih ne izgubena veljavi in razumevanju, četudi jih predstavljamo edinole v slovenski obleki, in celo brez izvirnika v oklepkih ali pod črto, tedaj se tudi ne bo polomilo prav nobeno reberce temu ali onemu večalimanju obskurnemu nemškemu „pisatelju“ ali „znanstveniku“ (??), čega položite lepo po kranjski navadi na slovensko klop. Rekel bi, da dotični možek pri tem še pridobi. Sicer pa — in to si zapišite v svoj zapisnik — ko hitro bodo nemški člankarji navajali slovenske in slovenske pisatelje v njihovem materinem jeziku, potem tudi pristo Vam in drugim storiti isto z nemškimi. Te čudovite prikazni pa dosedaj

še nisem zasledil, četudi časih kaj nemškega berem. Tudi so slovanski izvirni citati v naših slovenskih člankih res prav bele vrane. Žalibog! Čemu tedaj ta izjema z nemškimi ocvirki? Škoda za papir, škoda!

S praktičnim izvajanjem so na mesto mene govorili drugi možje, ki naju oba čisto presega v znanju, četudi bi si šla jaz in Vi „cicebace“ (trž. okoliški izraz). Posnemati jih ne bo nečastno, dasi težavneje, negoli ostati pri teoriji lenobnega prepisovanja.

Kako naj tedaj navajamo?

Iz navedenega bo Vam in drugim menda vendarle malce jasno, da naj slovenski člankar navaja tuje rodne citate edinole v slovenskem jeziku. Le če bi prevod mogoče ne podajal iste točnosti, kakor bi bilo želeto, naj sledi v oklepkih, ali pod črto posamezen izraz, posamezna fraza v tujem jeziku. Capito? Edino to je pravilno, vse drugo je le pridigovanje kraškimi vetrovom. Slednjič pridejo vsi na moje, ko Vas in mene ne bo več!

Sklepčno še par besed! V enem prejšnjih člankov ste po 14dnevem razmišljanju res zasledili neki barbarizem. Seveda ste pri konstataciji tega ustrelili prav mastnega slovničnega kozla. Nič ne de; za to se ne greva! Med mano in Vami je pač ta razložek, da izkušam jaz v peterih živih jezikih, ki jih za silo lomim, napredovati in to tudi z Vašo pomočjo; Vi pa se držite in se boste držali — uverjen sem — krčevito svojih predpotopnih nazorov glede raznih „ocvirkov“.

Toliko sem Vam imel odgovoriti na Vaše drezanje iz svojega žepa. Če bi pa imeli na to odgovoriti še kaj stvarnega, priporočam Vam, da se držite stvarnosti, ter da Vam stopinja ne izpodrsne na brezpomembna stranska pota, Vaš

Ferdo pl. Kleinmayr.

Škedenj pri Trstu, 2. februarja 1911.

Učiteljski konvikt.

Letnino za l. 1911 so plačale te-le tovarišice in tovariši: Antonija Vižin od Sv. Trojice pri Bakevu; L. Viher iz St. Janža pri Velenju; Zdravko Mikuž, Marica Barle in Angela Zurec iz Prečeh pri Rudolfovem; Ivan Kalan iz Velesovega; Ida Papula, Matija Brezovar, Tič Grčar in Aleksandra Lunaček, vsi iz St. Ruperta na Dolenjskem; Mavro Tramšek, Ivana Tramšek, M. Lipovec, L. Petrič, vsi iz Sromelje; Jerica Visenjak, iz Peč; Jakob Žebre, Franica Valenčič, Marija Kozamernik, Pavla Semen, vsi iz Starrega trga pri Ložu; Malnarič in Čerov od Sv. Križa pri Kostanjevici; učiteljski zbor ljudske šole v Borovnici (tov. Janko Žirovnik in vseh pet tovarišic); Dragotin Blažič iz Erzelja nad Vipavo; Mihajl Vrbič iz Sodražice; Josip Zemljič od D. M. v Brezji pri Mariboru; Fran Škof iz Vrem; Josip Kotnik od Sv. Jošta pri Dobrni na Štajerskem; Kristij Engelman iz Domžal; Fran Lavtičar iz Smartna pod Smarno goro; Angela Čenčič iz Kamnika; Marija Babnik-Rajer in Antonija Adamič iz Horjula; Fran Sinigoj iz Sel pri Slovenjem Gradcu; Bernard Andoljšek in Minka Tramte iz Litije; Anton Petriček iz Žalca; učiteljsko iz Senčurja pri Kranju (tov. J. Križnar in dve tovarišici); Ivan Pezdič, Fran Ivanc, Vilibald Rus, Alojzij Novak, vsi iz Kranja; Karel Završnik iz Dupelj; Viljem Zirkelbach iz Podbrezj; Fran Ksav. Trošt, Ema Jamšek, Ivana Jamšek in Albina Rupnik, vsi iz Iga; učiteljski zbor v „Wöllingu“ pri Mariboru (6 K); Teodor Valenta in Ivan Okorn iz Ljubljane (a 1 K) Hvala!

Položnice za plačevanje letnine je poslal društveni blagajnik vsem šolskim vodstvom na Kranjskem in Štajerskem. P. n. šolske voditelje prosimo, da store stanovsko dolžnost in pobero letnino pri učitelstvu dotične šole. Nasprotno prosimo pa tudi učitelje in učiteljice posameznih šol, da tudi store stanovsko dolžnost in plačajo letnino svojemu voditelju, ne da bi bilo treba temu vsakega posebej opominjati in opozarjati na to. Stanovskozavednega se pokaže tisti učitelj in tista učiteljica, ki brez opomina prinese svojemu voditelju letnino za učiteljski konvikt. Naj se zgodi tako!

Šolskim vodstvom na Primorskem bo poslal blagajnik položnice še ta mesec.

Se ne sprejme! so zapisala šolska vodstva v Podstenjah pri Ilirski Bistrici, v Galiciji pri Zalcu in pri Sv. Benediktu v Slov. goricah na ovitke in vrnila položnice za plačevanje letnine. Stanovska zavednost, o, kje si doma?!

Kranjske vesti.

—r— Jaklič, častni član Slom. Zveze, se smeje. Saj jih je vse tako imenitno potegnili. On je državni poslanec, nadučitelj, deželni poslanec, predsednik Slom. Zveze, član dež. šol. sveta, častni član Slom. Zveze. — Tako

je! — In sedaj kuje Jaklič zase nov kapital na račun zvestih Slomskarjev. Odkar si je Jaklič — na ta ali oni način — pridobil toliko slepih ovčic, je pa tudi Jakličev ugled sila zrasel pred dr. Šušteršičem in — če bo delal kaj dobro naprej — se mu obeta še mnogo dobička in mnogo novih časti.

—r— Srečko M. je tudi užaljen. No, saj kdo pa bi ne bil! 30 — reci: trideset službenih let — pa so ga popolnoma prezrli! Dobil je pa službo Mihelič, oni Mihelič, ki ima še spravljeno na mariborskem učiteljskem kaj pikantno preteklost, ki je bil živ in mrtev naprednjak pod nadučiteljem Žirovnikom in je bil živ in mrtev klerikalec pod nadučiteljem (Slomskarjem) Bajcem in ima 5 — reci samo: pet službenih let.

—r— Tov. Bregar je odložil predsedstvo podr. Slomškove Zveze in Slovenske Straže. Mi se ne čudimo temu, ker Bregar — kolikor ga mi poznamo — ni le iz gole hinvščine pobožen, kakor so mnogi drugi Slomskarji, ampak iz prepričanja. To, da so ga klerikalec pustili na cedilu pri imenovanju, pa mora uže aliti vsakega poštenega človeka, ki ima že toliko službenih let in je že toliko deloval v šoli kakor Bregar. Nam je bil Bregar simpatičen tedaj, ko je referiral o preosnovi deželne šolskega zakona. Njegova načela, ki jih je tedaj razvijal, so nam bila simpatična, ker smo videli, da se je tov. Bregar v resnici potegoval za koristi šole in učiteljstva. Naravnost gnusno se nam je pa zdelo, da je poslanec in učitelj Jaklič, ki je tedaj ta načela odbraval in pod katerega predsedstvom so se ta načela soglasno sprejela, potem v dež. zbornici nastopal ravno proti istemu stališču, ki ga je zavzemal na obnem zboru Slomškove Zveze. Grdo je bilo, da je Jaklič še takrat pustil vse sklepe Slomskarjev na cedilu in tako osmešil tov. Bregarjev referat, a še grše je storil sedaj, ko je Bregarja pri kompetenci pustil na cedilu.

—r— Umrl je dne 1. t. m. v Cerkljah na Dolenjskem tov. Simon Lomšek, nadučitelj v pokojni, star 81 let. R. i. p.!

—r— Umrl je v Jaršah pri Ljubljani posestnik Janez Dimnik, oče tovariša Jakoba Dimnika, v visoki starosti 85 let. — Bil je mož stare korenine, ki je lepo vzgojil svoje otroke. — Čislani rodovini Dimnikovi naše odkritosrno sožalje!

—r— Cerklje pri Krškem. V nedeljo, dne 12. t. m. se vrši na šoli tretji roditeljski sestanek. Vzpored: 1. O nalezljivih boleznih. Predava nadučitelj Bohinec. 2. Egipt. Predavanje združeno s skiopt. slikami. 3. Krt (W. Busch). Šaljiv prizor. Skiopt. slike. — Cenjeno sosedno učiteljsvo in prijatelje šole vabi v ljudsko k udeležbi šolsko vodstvo v Cerkljah.

—r— Knjige Slovenske šolske Matice za l. 1910 so izšle in se pravkar razpošiljajo. Vsak poverjenik dobi vezan Letopis. Odborniki tri vezane knjige, člani pa vse štiri knjige broširane.

Splošni vestnik.

Lep poklon! Klerikalna „Klevelandska Amerika“ je priobčila v svoji 4. številki sledečo strelico: „V eni zadnji številki „Domoljuba“ smo brali sledeče: Kdor razširja „Domoljuba“, dela veselje nebeškemu detetu Jezusu Kristusu. — In pogledite, kaj smo čitali v ravno istem „Domoljubu“, namreč sledeče izraze krščanske ljubezni: Lažirilek, umazano in črno liberalno človeče, liberalni eigan, liberalni osli, mukanje liberalnih dopisunov, izrodki človeškega rodu, patentirani osli, bornirani tepci, liberalni stekli psi, človeške sirovine, rigajo kot osli itd. itd. — In urednik „Domoljuba“ pravi, da je njegov list v čast božjemu detetu Jezusu Kristusu! Če to ni blasfemija, potem ne vemo, kateri list piše blasfemijo... V svoji slepi strasti in v svojem sovraštvu do bližnjega so prišli naši klerikalec res tako daleč, da se zgražajo nad tem celo njih pristaši v daljni Ameriki, ker obsojajo takšno pisanje javno pot blasfemijo. Lep poklon, a zaslužen!

Ljubljana ima po zadnjem ljudskem štetju z vojaštvom vred 42.000 prebivalcev.

Zagreb šteje okroglo 80.000 prebivalcev, kar znači lep napredek hrvaške prestolice.

Vice ali nebesa?

To je bilo tako:

Kdor se tako na pratiko spozna kakor jaz, ta ve, da je bil pred tednom dni moj god.

Pa so dohajali z darili: žena mi je podarila dve novi srajci, ki sem jih bil že najnuj potreben, hči pa umetno vezen monogram, da mi ga prišije na sukno, da mi jo kdo ne ukrade. Pravijo, da je to siguren pripomoček proti tatvini.

Sin pa, ki je še mlad in poln idealov ter zavzet na godbo, pa ve, da je bil meni vedno najvišji užitek koncert „Glasbene Matice“ — in tudi ve, da si ga že dlje časa privoščiti nisem mogel — tedaj sin pa mi prinese vstopnico za koncert dne 5. februarja.

Pa kakšno — Bog mu grehe odpusti! Vzel je — prvi sedež, sedež, ki je namenjen prvi glavi v deželi! Ta vstopnica pa ni imela številko 1, temveč 12, kar me je zavedlo, da sem vstopnico tudi sprejel.